

РЕЦЕНЗІЯ
доктора філософії з права
Потоцького Мирослава Михайловича
на дисертацію
Коренського Сергія Анатолійовича «Досудове розслідування дорожньо-транспортних пригод», представлену на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. Щороку кількість автовласників зростає, що тільки підсилює актуальність обраної тематики дослідження. Як відзначає сам автор, поступове вдосконалення транспортних засобів, розширення дорожньої мережі, підвищення мобільності населення та стрімка активізація економічних процесів зумовили суттєве зростання кількості транспортних засобів, що закономірно призвело до збільшення кількості кримінальних правопорушень внаслідок ДТП. Досудове кримінальне провадження щодо ДТП покликане не лише встановити обставини вчиненого кримінального правопорушення внаслідок ДТП, але й якомога швидше відновити порушені права, забезпечити умови для відшкодування завданої шкоди потерпілому та гарантувати дотримання прав і свобод підозрюваного. Саме через законну, обґрунтовану й ефективну діяльність суб'єктів кримінального процесу є можливим досягнення рівноваги між приватним і публічним інтересами під час досудового розслідування ДТП. Комплексне теоретичне опрацювання проблематики щодо досудового розслідування ДТП є своєчасним та важливим для теорії та практики кримінального процесу (стор. 16-17).

Актуальність тематики дослідження підтверджує й те, що обраний напрям виконано відповідно до тематики науково-дослідної роботи Донецького державного університету внутрішніх справ протягом 2020-2024 років «Теоретичні та практичні проблеми державотворення, реформування права та правоохоронної системи в контексті євроінтеграційного вибору України» (№0120U105582), п. 12 «Актуальні проблеми захисту прав людини і

громадянина органами та підрозділами системи МВС в умовах воєнного стану» Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2025-2029 роки (Наказ МВС України від 21.05.2024 року № 326), п. 3 «Дотримання прав і свобод людини та громадянина в діяльності органів та підрозділів системи МВС» та п. 14 «Підвищення ефективності досудового розслідування» Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки (Наказ МВС України від 11.06.2020 року № 454) (стор. 17-18).

Мета та завдання дослідження. Рецензування дисертаційного дослідження С.А. Коренського дозволило зробити висновок, що воно є структурованим та ґрунтується на результатах аналізу достатньої кількості нормативно-правових актів, положень доктрини кримінального процесу та матеріалів практики. Дана наукова праця є комплексним дослідженням, що визначається наявним змістовним та системним підходом до висвітлення його об'єкту та предмету, досягнення реалізації поставлених завдань.

Мета дисертаційного дослідження полягає в отриманні нових наукових результатів щодо загальних положень, змісту та ефективності досудового розслідування ДТП (стор. 18).

Об'єктом дослідження є кримінальні процесуальні відносини, що виникають та розвиваються під час досудового розслідування ДТП.

Предметом дослідження є досудове розслідування ДТП.

Для досягнення вказаної мети дисертантом були поставлені і вирішені такі наукові завдання: проаналізовано історичний розвиток законодавства щодо досудового розслідування ДТП; сформульовано поняття досудового розслідування ДТП; визначено функціональне призначення досудового розслідування ДТП; розглянуто окремі слідчі (розшукові) дії під час досудового розслідування ДТП; розглянуто ізоляційні запобіжні заходи під час досудового розслідування ДТП; визначено поняття ефективності досудового розслідування ДТП; окреслено шляхи підвищення ефективності досудового розслідування

ДТП; сформульовано пропозиції щодо внесення доповнень до норм КПК України щодо досудового розслідування ДТП (стор. 18).

Наукова робота, представлена С.А. Коренським, характеризується системним аналізом предмета дослідження. Структура дисертації повністю відповідає меті і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблемні аспекти, визначені автором.

Глибина і достовірність результатів дисертаційної роботи забезпечена володінням автором методами наукового пізнання. Автор використав в якості теоретико-методологічної основи дослідження систему методів теоретичного та емпіричного пізнання, що дозволило забезпечити комплексний аналіз проблем досудового розслідування ДТП, поєднавши вивчення доктринальних положень, нормативної бази, судової практики та результатів емпіричних спостережень. Методологічну основу дослідження склали: діалектичний метод наукового пізнання, методи функціонального аналізу та синтезу, системно структурний метод, історичний метод, порівняльний метод, формально юридичний метод. Використана система зазначених методів обумовила забезпечення належного рівня наукової обґрунтованості отриманих результатів, дозволила всебічно розкрити предмет дисертаційного дослідження та сформулювати аргументовані висновки й пропозиції (стор. 18-19).

Достовірність викладених теоретичних положень, отриманих наукових результатів і зроблених пропозицій дисертаційної роботи визначається з огляду на використання нормативно-правової бази (зокрема Конституції України, Кримінального процесуального кодексу України, Кримінального кодексу України, застосування яких пов'язано з досудовим розслідуванням ДТП). Теоретичну основу дисертаційного дослідження складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених у галузі кримінального процесу, криміналістики, кримінального права та кримінології, у яких розглядаються як загальні, так і окремі питання досудового розслідування кримінальних правопорушень, у тому числі пов'язаних із вчиненням ДТП (стор. 19-20).

Емпіричною базою дисертаційного дослідження є узагальнені дані аналізу результатів опитувань 82 слідчих Національної поліції України, 58 прокурорів органів прокуратури та 64 адвокатів щодо проблемних питань досудового розслідування ДТП. Також емпіричною базою дисертаційного дослідження охоплюються судові рішення, що отримані з Єдиного державного реєстру судових рішень та рішення ЄСПЛ.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертаційна робота є одним із перших комплексних досліджень, котре присвячене досудовому розслідуванню ДТП і спрямоване на отримання нових наукових результатів щодо загальних положень, змісту та ефективності досудового розслідування ДТП.

Найбільш значущими серед них є такі, що мають певний ступінь новизни, а саме:

Вперше: сформульовано визначення досудового розслідування ДТП як досудової кримінальної процесуальної діяльності, що здійснюється спеціальними суб'єктами у законний та правомірний спосіб, переважно із залученням обізнаних осіб та використанням спеціальних знань, змістом якої є отримання доказової інформації (кримінальне процесуальне пізнання) щодо викриття винної особи у вчиненні кримінального правопорушення внаслідок ДТП; обґрунтовано, що досудове розслідування ДТП виконує такі функції: 1) протидія кримінальним правопорушенням у сфері безпеки дорожнього руху; 2) профілактика (превенція) кримінальних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху; 3) гарантування прав, свобод і законних інтересів учасників досудового розслідування ДТП; 4) забезпечення виконання процесуальних обов'язків учасниками досудового розслідування ДТП; 5) спеціальне пізнання (доказування) обставин вчинення кримінальних правопорушень внаслідок ДТП; 6) фіксування доказової інформації щодо кримінальних правопорушень в результаті вчинення ДТП; 7) сприяння відшкодуванню шкоди, завданої внаслідок ДТП; доведено, що шляхами підвищення ефективності досудового

розслідування ДТП є: 1) удосконалення нормативної регламентації проведення слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування ДТП; 2) покращення правового регулювання застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування ДТП; 3) підвищення рівня компетентності спеціального суб'єкта досудового розслідування ДТП; 4) оптимізація кримінального процесуального статусу учасників досудового розслідування ДТП; 5) поліпшення порядку фіксування досудового розслідування ДТП; 6) запровадження інноваційних технологій для досудового розслідування ДТП; (стор. 20-21);

Удосконалено: теоретичні положення щодо ефективності кримінальної процесуальної діяльності. Визначено, що ефективність досудового розслідування ДТП – це здатність досудового розслідування у законний та правомірний спосіб, шляхом проведення доказової (пізнавальної) діяльності, за мінімальний проміжок часу досягнути мети щодо викриття винної особи у вчиненні кримінального правопорушення внаслідок ДТП; доктринальні положення стосовно процесуального положення учасників ДТП під час проведення огляду місця події. Констатовано, що учасники ДТП під час проведення огляду місця події є особами, які вже мають процесуальний статус у кримінальному процесі. Такими можуть бути: 1) процесуальний статус особи, чий права та законні інтереси можуть бути обмежені чи порушені; 2) процесуальний статус іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування; наукові погляди щодо отримання відомостей від учасника ДТП. Обґрунтовано, що у випадку, коли під час досудового розслідування ДТП відсутня ймовірність набуття особою статусу підозрюваного, належним способом одержання відомостей від такої особи є відібрання письмових пояснень за умови ознайомлення її з правами підозрюваного (стор. 21-22);

Набули подальшого розвитку: теоретичні погляди щодо дефектності кримінального процесуального закону в частині правового регулювання

проведення особистого обшуку під час досудового розслідування ДТП. Автором запропоновано у змісті КПК України регламентувати особистий обшук як окрему слідчу (розшукову) дію, що здійснюється незалежно від проведення невідкладного обшуку транспортного засобу та незалежно від затримання осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення внаслідок ДТП; доктринальні погляди стосовно недосконалості кримінальних процесуальних приписів, що унеможливають проведення невідкладного освідкування учасника ДТП до внесення інформації про вчинення кримінального правопорушення до ЄРДР. Наголошено на необхідності законодавчих доповнень до КПК України, які мають передбачати можливість проведення невідкладного (у тому числі у примусовій формі) освідкування учасника ДТП до внесення відповідних відомостей до ЄРДР з подальшою реалізацією судового контролю; теоретичні положення щодо неможливості застосування окремих запобіжних заходів під час досудового розслідування ДТП. Акцентовано увагу на неможливості застосування домашнього арешту до осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 286 КК України. Відсутність можливості застосування проміжного запобіжного заходу між заставою та триманням під вартою може негативно позначатися на процесуальному становищі підозрюваного, оскільки з урахуванням майнового стану останнього, застава для нього може бути більш суворим запобіжним заходом, ніж цілодобовий домашній арешт, який межує з триманням під вартою (стор. 22-23).

Мова та стиль викладу дисертації відповідають вимогам до такого рівня наукових робіт. Дисертант вдало використовує належну термінологію. Текст дисертаційного дослідження викладено зрозуміло та доступно. Дисертацію оформлено відповідно до вимог, встановлених чинним законодавством.

Повнота викладу наукових положень в публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Проведена автором науково-дослідна робота є результатом його власних напрацювань, вдалою спробою визначення основних напрямів

вдосконалення кримінального процесуального законодавства за напрямом досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод.

Основні положення дисертаційного дослідження знайшли відображення у одинадцяти наукових публікаціях, серед них вісім наукових статей – у періодичних виданнях України, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, а також три тези доповідей висвітлених у межах всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій і круглих столів, зокрема: Круглий стіл «Україна та ЄС: адаптація кримінального та кримінального процесуального законодавства: матеріали круглого столу» (м. Львів, 23 травня 2025 року), II Міжнародна науково практична конференція «Інформаційне забезпечення протидії організованим злочинності в умовах збройного конфлікту» (м. Кропивницький, 16 жовтня 2025 року), IX Харківський кримінальний процесуальний полілог «Кримінальний процес: сучасний вимір та перспективні тенденції» (м. Харків, 23 березня 2026 року) (стор. 23-24).

Практичне значення одержаних результатів. Отримані за результатами проведеного дослідження висновки і сформульовані пропозиції можуть бути використані: у науково-дослідній діяльності – для подальшого розроблення проблем щодо досудового розслідування ДТП; в освітньому процесі – під час підготовки навчально-методичних матеріалів щодо досудового розслідування ДТП, викладання навчальних дисциплін, зокрема «Кримінального процесу», «Доказування у кримінальному процесі» тощо; у правотворчій діяльності – під час розробки змін і доповнень до КПК України, що регулюють питання досудового розслідування ДТП, зокрема в частині вдосконалення правової регламентації проведення окремих слідчих (розшукових) дій та порядку застосування запобіжних заходів; у правозастосовній діяльності – для удосконалення й оптимізації процесуальної діяльності щодо досудового розслідування ДТП (стор. 23).

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Робота складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (274 найменування на 32 сторінках) та п'ятьох додатків на 11 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 236 сторінок, із них основний текст дисертації – 178 сторінок.

У вступі зазначено обґрунтування вибору теми дослідження; зв'язок роботи з науковими програмами планами, темами; мета і завдання дослідження; об'єкт, предмет і методи дослідження; теоретична основа дисертаційного дослідження; нормативна та емпірична база дослідження; наукова новизна одержаних результатів; практичне значення отриманих результатів; апробація матеріалів дисертації; публікації автора; структура дисертації.

У розділі 1 «Загальні положення досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод» дисертантом проаналізовано історичний розвиток законодавства щодо досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод (стор. 25-43), поняття досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод (стор. 44-60), функціональне призначення досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод (стор. 61-81).

Дисертант вірно вказує, що радянська модель кримінального процесу зберігала інквізиційні риси, зокрема пріоритет державних інтересів над правами особи, що впливало і на характер досудового розслідування. Проте, попри певні недоліки, на цьому етапі було створено нормативне підґрунтя для спеціалізації розслідування злочинів у сфері безпеки дорожнього руху, що є важливим кроком у подальшому розвитку законодавства з цього напрямку. Адже можливість оперативного реагування з боку правоохоронних органів, проведення невідкладних слідчих (розшукових) дій на місці події, фіксації обстановки вчиненого злочину, вилучення речових доказів і затримання особи «за гарячими слідами» істотно підвищувала ефективність розслідування. Також на цьому етапі закладаються основи криміналістичного забезпечення розслідування «транспортних» злочинів і формуються підходи до

документування ДТП як окремого виду злочинів (стор. 29). Проаналізувавши всю генезу законодавства щодо досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод автор підсумовує, що отримані результати дозволяють простежити не лише зміну підходів до кримінально правової оцінки порушень правил безпеки дорожнього руху, але й трансформацію процесуальних механізмів їх розслідування. Водночас комплексне становлення законодавства у цій сфері відбулося не одразу із появою кримінальної відповідальності за окремі види кримінальних правопорушень. Визначальним чинником стало поступове формування суспільної потреби у правовому регулюванні відносин, пов'язаних із використанням транспортних засобів, що було зумовлено їх появою та подальшим масовим поширенням. Розвиток транспортної інфраструктури, збільшення інтенсивності дорожнього руху та зростання кількості ДТП спричинили необхідність деталізації кримінально-правових норм і формування спеціалізованих процесуальних механізмів їх розслідування (стор. 43).

Позитивно слід відмітити ґрунтовний аналіз автором наукової літератури, навчальних посібників, як сучасних, так і минулих років. Правовий аналіз наукової літератури супроводжується влучними висновками дисертанта щодо проаналізованого матеріалу.

Автором наголошено, що у справах про ДТП будь яке зволікання або порушення процесуальної форми може призвести до втрати важливої доказової інформації, що підкреслює роль досудової процесуальної діяльності як основного інструменту досягнення мети кримінального провадження. Досудове розслідування ДТП невід'ємно пов'язане з кримінальною процесуальною діяльністю та процесом пізнання обставин вчиненого ДТП, а його специфіка лише деталізує й ускладнює загальну модель досудового розслідування, не змінюючи його природи. Саме шляхом дотримання процесуальної форми забезпечується дотримання прав і законних інтересів учасників провадження, процес доказування та реальна можливість пізнання обставин кримінального

правопорушення. Без здійснення врегульованої кримінальним процесуальним законом кримінальної процесуальної діяльності розслідування ДТП не може набути юридичної значущості та не здатне реалізувати своє призначення у системі кримінального правосуддя (стор. 48-49).

Позитивно слід відзначити приділення автором уваги такій характерній рисі досудового розслідування ДТП, як викриття винної особи у вчиненні ДТП. Автором зазначено, що враховуючи ч. 1 ст. 286 КК України винною особою визнається водій (інша особа, яка керує транспортним засобом), який порушив правила безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту і внаслідок цього спричинив потерпілому тілесні ушкодження середньої тяжкості. Тут ключовими елементами встановлення вини є факт порушення відповідних правил, причинно-наслідковий зв'язок між діями особи та наслідками, а також форма вини. Принципового значення набуває те, що саме на стадії досудового розслідування виникає обов'язок сторони обвинувачення встановити винувату особу та забезпечити її притягнення до кримінальної відповідальності в міру її вини. Такий обов'язок покладається на слідчого та прокурора і реалізується через здійснення процесу доказування, яке охоплює збирання, перевірку та оцінку доказів. Завдяки використанню передбачених законом процесуальних засобів пізнавальної діяльності, зокрема шляхом проведення слідчих (розшукових) дій, залучення експертів, аналізу речових доказів і отриманих показань, відбувається встановлення всіх обставин, що мають значення для кримінального провадження. При цьому важливо пам'ятати, що доказування має двосторонній характер, оскільки спрямоване не лише на підтвердження винуватості особи, але й на встановлення обставин, які можуть свідчити про її невинуватість або пом'якшувати відповідальність. Викриття винної особи як ознака досудового розслідування ДТП відображає його кінцеву спрямованість і підкреслює, що лише в межах належно організованої процесуальної діяльності можливо об'єктивно встановити, чи є особа винною у вчиненні кримінального правопорушення, та забезпечити справедливе її притягнення до

відповідальності. Встановлення винуватості у справах про ДТП не зводиться до банального визначення, хто був водієм. Навпаки, вирішальним є з'ясування того, чи порушив конкретний учасник дорожнього руху встановлені правила, чи перебували його дії у причинному зв'язку з настанням негативних наслідків, чи міг він об'єктивно запобігти настанню таких наслідків тощо. Саме тому у провадженнях щодо ДТП важлива роль відводиться використанню спеціальних знань, що дозволяє об'єктивно оцінити ситуацію та визначити, дії якого учасника спричинили ті чи інші наслідки. Таким чином, викриття винуватої особи є обов'язковим елементом, без якого діяльність органів досудового розслідування втрачає своє цільове призначення. Швидке встановлення винуватої особи у вчиненні ДТП визначає результативність досудового розслідування і забезпечує реалізацію завдань кримінального провадження (стор. 58-59).

Дисертантом сформульовано авторське визначення поняття досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод, під яким розуміється досудова кримінальна процесуальна діяльність, що здійснюється спеціальними суб'єктами у законний та правомірний спосіб, переважно із залученням обізнаних осіб та використанням спеціальних знань, змістом якої є отримання доказової інформації (кримінальне процесуальне пізнання) щодо викриття винної особи у вчиненні кримінального правопорушення внаслідок ДТП (стор. 60).

С.А. Коренської справедливо зазначає, що протидія кримінальним правопорушенням у сфері безпеки дорожнього руху є тим функціональним критерієм, який визначає загальну спрямованість досудового розслідування ДТП, забезпечує його соціальну значущість і формує підґрунтя для реалізації інших функціональних елементів (стор. 66). Підтримується теза про те, що функціональне призначення досудового розслідування ДТП у частині гарантування прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження полягає у забезпеченні справедливої рівноваги між інтересами

потерпілого та підозрюваного. Такий баланс досягається внаслідок наявності дієвих механізмів юридичного захисту порушених прав і свобод, відновлення законних інтересів, неухильного дотримання інших процесуальних гарантій, що в сукупності відповідатиме сучасним стандартам кримінального судочинства та практиці Європейського суду з прав людини (стор. 70).

У розділі 2 «Зміст досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод» дисертант приділив увагу дослідженню проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод (стор. 84-126), застосування окремих ізоляційних запобіжних заходів під час досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод (стор. 127-145).

С.А. Коренської звернув увагу на проблематику проведення огляду місця події під час розслідування ДТП. Автором підкреслено, що проблемними аспектами огляду місця події є: не визнання особи учасником огляду місця події, не ознайомлення з протоколом осіб, які брали участь під час огляду місця події, збирання стороною обвинувачення доказової інформації до внесення відомостей до ЄРДР, обмеження права на свободу учасників ДТП (стор. 86-96).

Також, у підрозділі 2.1. автор наголосив на проблемних аспектах отримання пояснень та показань під час досудового розслідування ДТП. На переконання дисертанта найбільш вдалим варіантом отримання інформації від учасників ДТП під час досудового кримінального провадження є отримання від цих осіб письмових пояснень щодо події, попередньо ознайомивши осіб з правами підозрюваного у кримінальному провадженні (стор. 106).

Автором проведено ґрунтовний аналіз проблемних аспектів проведення освідчування під час розслідування ДТП. С.А. Коренської підсумовує, що для підвищення результативності розслідування ДТП, пов'язаних з вчиненням злочину, закріпленого ч. 1 ст. 286 КК України, необхідно внести нормативні доповнення до ч. 3 ст. 214 КПК України. Такі доповнення мають передбачати можливість проведення невідкладного освідчування (у тому числі у примусовій

формі) учасника ДТП до внесення відомостей до ЄРДР за ст. 286 КК України з подальшою реалізацією судового контролю (стор. 126-127).

С.А. Коренської зауважує, що неможливість застосування проміжного запобіжного заходу між заставою та триманням під вартою (у разі неналежної поведінки підозрюваного), може негативно позначатися на забезпеченні прав, свобод і законних інтересів підозрюваного у ході розслідування ДТП. Оскільки з урахуванням майнового стану підозрюваного, застава для нього може бути більш суворим запобіжним заходом, ніж цілодобовий домашній арешт, який межує з триманням під вартою (стор. 146).

У розділі 3 «Ефективність досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод» автором розглянуто поняття ефективності досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод (стор. 151-166), шляхи підвищення ефективності досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод (стор. 167-186).

Автор надав визначення ефективності досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод через розкриття таких критеріїв ефективності: законність досудового розслідування ДТП, правомірність досудового розслідування ДТП, пізнавальна спрямованість досудового розслідування ДТП, швидкість (мінімальний проміжок часу) досудового розслідування ДТП, досягнення мети щодо викриття винної особи у вчиненні кримінального правопорушення внаслідок ДТП (стор. 155-166).

С.А. Коренської у підрозділі 3.2. визначив шляхи підвищення ефективності досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод та надав процесуальну характеристику кожному з них, а саме: удосконалення нормативної регламентації проведення слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування ДТП, покращення правового регулювання застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування ДТП, підвищення рівня компетентності спеціального суб'єкта досудового розслідування ДТП, оптимізація кримінального процесуального статусу

учасників досудового розслідування ДТП, поліпшення порядку фіксування досудового розслідування ДТП, запровадження інноваційних технологій для досудового розслідування ДТП (стор. 169-186).

Робота містить 5 додатків. З позитивної сторони слід відмітити наявність серед додатків (Додаток В) узагальнених відомостей результатів проведеного анкетування, що дозволяє зручно сприймати висновки опитування респондентів.

Проаналізувавши зміст матеріалу, слід відзначити, що дисертаційна робота Коренського Сергія Анатолійовича містить поглиблений аналіз правових, теоретичних та практичних аспектів досліджуваної тематики.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності. Аналіз дисертації С.А Коренського дає підстави дійти висновку про відсутність текстових запозичень без посилання на джерела та інших порушень академічної доброчесності.

Зауваження щодо змісту дисертації. Враховуючи загальне позитивне враження від наукової роботи, слід звернути увагу на певні дискусійні положення, які потребують додаткових роз'яснень та аргументації під час захисту. Зокрема, слід звернути увагу на:

1. Автор наголошує, що у кримінальних провадженнях, пов'язаних із вчиненням ДТП, кваліфікованих за ч. 1 ст. 286 КК України, застосування домашнього арешту є законодавчо неможливим через відсутність у санкції цієї частини покарання у вигляді позбавлення волі (стор. 140). З метою збалансування системи запобіжних заходів, що можуть застосовуватися до осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення, регламентованого ч. 1 ст. 286 КК України, дисертант пропонує внести зміни до ч. 2 ст. 181 КПК України задля уможливлення застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту під час розслідування ДТП (стор. 146). Дана пропозиція потребує більш детального обґрунтування, адже за загальним правилом, відповідно до положень кримінального процесуального закону

застосування ізоляційних запобіжних заходів допускається до особи, якщо остання підозрюється у вчинення злочину, санкцією якого передбачено позбавлення волі. Адже положення п. 1 ч. 2 ст. 183 КПК України, які допускають застосування тримання під вартою до особи яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину, за який законом передбачено основне покарання у виді штрафу в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян є винятком з цього правила, яке треба сприймати як санкцію (прояв процесуальної відповідальності) за невиконання процесуальних обов'язків (не виконання обов'язків, покладених на підозрюваного/обвинуваченого при застосуванні іншого, раніше обраного запобіжного заходу, або не виконання у встановленому порядку вимог щодо внесення коштів як застави та надання документа, що це підтверджує).

2. Одним з шляхів підвищення ефективності досудового розслідування дорожньо-транспортних пригод автором визначено оптимізацію кримінального процесуального статусу учасників досудового розслідування ДТП (стор. 176-180). Потребує уточнення: статус яких учасників досудового розслідування ДТП потребує оптимізації і які заходи з оптимізації пропонуються автором.

3. На стор. 106 дослідження зазначено, що найбільш вдалим варіантом отримання інформації від учасників ДТП під час досудового кримінального провадження є отримання від цих осіб письмових пояснень щодо події, попередньо ознайомивши осіб з правами підозрюваного у кримінальному провадженні. Дана позиція потребує належного обґрунтування під час захисту роботи, адже під час правозастосування такий алгоритм дій може мати суттєві перепони. Мова йде про те, що надання пояснень є добровільним актом, права підозрюваного передбачають можливість відмови від надання показань та пояснень, користуючись правами підозрюваного учасник ДТП може вимагати залучення адвоката за рахунок держави тощо.

4. Аналізуючи функціональне призначення досудового розслідування ДТП автор виокремлює ряд функцій, в тому числі: протидія кримінальним

правопорушенням у сфері безпеки дорожнього руху; профілактика (превенція) кримінальних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху. Досліджуючи протидію кримінальним правопорушенням у сфері безпеки дорожнього руху С.А. Коренської пише про те, що протидія кримінальним правопорушенням у цій сфері демонструє не лише реагування на вже вчинені протиправні діяння, але й спрямованість на запобігання новим правопорушенням, усунення причин і умов їх вчинення, а також формування належного рівня правосвідомості учасників дорожнього руху (стор. 63); Досудове кримінальне провадження фактично є тим інструментом, що формує належну практику правозастосування, яка впливає на правосвідомість суспільства та сприяє підвищенню рівня правової культури у сфері дорожнього руху, тим самим забезпечуючи виконання функції протидії (стор. 64); Досудове розслідування ДТП виконує не лише функцію встановлення обставин вчиненого кримінального правопорушення, але й виступає важливим засобом превентивного впливу, спрямованого на недопущення подібних протиправних дій у майбутньому (стор. 65). На переконання рецензента у представлених фрагментах роботи відбувається змішування виокремлених автором функцій протидії та превенції, де функція профілактики (превенції) кримінальних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху виглядає не чітко.

5. У Додатку Г «Пропозиції щодо внесення доповнень до Кримінального процесуального кодексу України» у пропозиціях № 2, 3, 4 автором пропонується доповнення до відповідних норм кримінального процесуального закону, а саме внести винятки щодо розслідування ДТП до відповідних загальних правил. На переконання рецензента шлях удосконалення кримінального процесуального закону шляхом внесення таких «вузько направлених» змін до загальних правил є хибним, та у перспективі може перетворити закон на перелік виключень, тобто закон втратить свою універсальність.

Дані зауваження є суб'єктивною оцінкою рецензента, є дискусійними та не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. Загалом є достатні підстави для висновку про те, що представлена на рецензування дисертація Коренського Сергія Анатолійовича «Досудове розслідування дорожньо-транспортних пригод» є самостійною та завершеною науковою працею, а сформульовані у ній наукові результати містять елементи наукової новизни, які мають теоретичне і практичне значення для науки кримінального процесу та правозастосовної практики. Дисертаційне дослідження відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 08 квітня 2025 року № 426), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами і доповненнями від 03 травня 2024 року № 507) та наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31 травня 2019 року № 759), а її автор, Коренський Сергій Анатолійович, заслуговує на присудження ступеня вищої освіти – доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Рецензент –
доктор філософії з права
доцент кафедри кримінального процесу
та криміналістики факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування НПУ ДонДУВС**

Мирослав ПОТОЦЬКИЙ